

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 15.4.2013
čj. SRS 021294/2013

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 3 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.4. – 14.4.2013

1. Počasí

První týden sledovaného období měl opět chladný, zimní ráz. Noční teploty klesaly většinou pod nulu a odpolední nepřesáhly 5 °C. Pondělí 8.4. bylo nejchladnějším dnem, kdy ranní teplota klesla až k – 7 °C. Poté se postupně oteplovalo. Noční teploty se pohybovaly nad nulou a denní teploty dosáhly 14.4. až 20 °C. Počátek období byl téměř beze srážek, od 6.4. přišlo proměnlivé počasí s dešťovými přeháňkami a silným větrem a ke konci období bylo oblačno až polojasno.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Počasí ve druhém týdnu sledovaného období konečně umožnilo začít s jarními pracemi na polích (příprava půdy, setí jarních obilovin). Místy je ale půda rozbahněná, což znemožňuje přístup techniky do porostů. Z důvodu oteplení a dešťových srážek začaly ozimé obiloviny i řepky rychle regenerovat a travní porosty se zazelenaly. Většina porostů přezimovala dobře. Oproti průměrným rokům je o měsíc zpožděna vegetace.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 13 – 26, třetí list rozvinutý až šestá odnož viditelná)

Po celém území oblasti jsou porosty relativně dobře přezimované, lokálně **poškozené mrazem** – např. na Domažlicku (Domažlice, 9.4., Bořice u Domažlic, 9.4. a Zahořany u Domažlic, 9.4.), na Karlovarsku (Sedlo u Toužimi, 8.4.) a na Plzni – jihu (Štáhlavy, 5.4. a Horní Lukavice, 12.4.).

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v okrese Plzeň - jih (Těnovice, 12.4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 24 – 29, čtvrtá odnož viditelná až 9 a více odnoží viditelných)

Porosty ozimých ječmenů jsou místy **poškozené mrazem** (např. na Plzni - jihu (Snopoušovy, 14.4.) a **poškozené zamokřením** půdy (např. na Plzni - jihu (Snopoušovy, 12.4. a Hradiště u Blovic, 12.4.) a Tachovsku (Velký Rapotín, 5.4.)) a jsou prožloutlé.

V okrese Plzeň - jih (Horní Lukavice, 12.4.) byl pozorován slabý výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**. Silný výskyt byl zjištěn v okrese Rokycany (Bezděkov u Radnic, 9.4.)

Zjišťování výskytu padlí ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídát skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogenu.

Sklerocia **tyfulové plísňovitosti obilnin (*Typhula incarnata*)** zjištěna ve slabé intenzitě na Domažlicku (Domažlice, 9.4.) a v silné intenzitě rovněž na Domažlicku (Lštěň nad Zubřinou, 9.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Hodnotí se výskyt rostlin, na kterých jsou vytvořena sklerocia houby.

Ochrana: nezařazovat ozimý ječmen po ozimém ječmeni. Na jaře lehké převláčení a časné přihnojení lehce přístupným dusíkem. Případné ošetření proti padlí ječmene na podzim může snížit napadení chorobou. Moření osiva.

V okrese Domažlice (Domažlice, 9.4.) byl pozorován slabý výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

Zjišťování výskytu sít'ovité skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19, 6 až 9 a více listů vyvinuto)

Lokálně jsou některé porosty **poškozené mrazem** (např. na Plzni - jihu (Horní Lukavice, 12.4.) a na Domažlicku (Chrastavice, 2.4. a 11.4., Stanětice, 9.4. a Radonice u Milavčí, 9.4.)).

Plošné střední **poškození zamokřením** bylo hlášeno z okresu Tachov (Velký Rapotín, 10.4.).

V okrese Domažlice (Chrastavice, 2.4.) byl zjištěn střední výskyt **plísně brukvovitých (*Peronospora parasitica*)**.

Pozorování se provádí po vytvoření přizemní růžice listů, fáze 15 – 26 BBCH při úhlopříčném průchodu porostem, prohlédnou se vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Preventivní ochranou je likvidace posklizňových zbytků. Přímá ochrana: byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fomovému černání stonků řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

Slabý výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** sledováno v okrese Plzeň - jih (Horní Lukavice, 12.4.) a Domažlice (Chrastavice, 2.4.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Ochrana: zdravé osivo, minimálně tříletý osevní postup. Časně jarní fungicidní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

První a zároveň střední výskyt **padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*)** byl zjištěn v okrese Domažlice (Chrastavice, 2.4.).

Preventivní ochrana: vzdušná lokalita, nepřehnojit dusíkem. Přímá ochrana: zaznamenány vedlejší účinky podzimního fungicidního ošetření proti fomovému černání stonku řepky.

První slabý výskyt stonkových krytonosců, a to **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)**, byl zaznamenán v okrese Klatovy (Svrčovec, 2.4.) a poté v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 10.4.) a Plzeň – sever (Vochoh, 12.4.).

Zjišťování výskytu brouků v Mörickeho miskách se provádí 2 x týdně ve 2 miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu brouků. Mörickeho misky nebo žluté lepové desky se umístí na 2 protilehlé strany vybraného porostu, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou. Aby se snížilo povrchové napětí vody, kápne se do každé misky saponátový přípravek a při jarních mrazících se přidá lžíce kuchyňské soli, aby voda nezamrzala. Množství brouků se kontroluje tak, že se obsah misky přelije přes husté síto a brouci se po usušení určí a spočítají.

Ošetření se provádí u pozemků, kde průměrný výskyt brouků krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) přesáhl 3 ks na 1 misku a 1 den, u krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus palidactylus*) přesáhl 5 ks na 1 misku a 1 den.

Výskyt dospělců **dřepčíka olejkového (*Psylliodes chrysocephalus*)** v Mörickeho miskách byl zachycen na okrese Plzeň - jih (Štáhlavy, 10.4. a 12.4.) a Plzeň - sever (Vochoh, 9.4.).

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v okrese Domažlice (Chrastavice, 2.4.), střední výskyt v okrese Plzeň – sever (Křelovice u Pernarce, 11.4.) a slabý výskyt v okrese Tachov (Velký Rapotín, 5.4.), Cheb (Úval, 9.4.), Plzeň – sever (Vochoh, 10.4.), Domažlice (Stanětice, 9.4.) a Plzeň – jih (Spálené Poříčí, 12.4.).

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

PÍCNINY

Porosty pícnin a louky jsou místy rozryty od **divokých prasat (*Sus scrofa*)** v místech výskytu hrabošů.

JETEL LUČNÍ

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Klatovy (Klatovy, 4.4.) a Domažlice (Chrastavice, 9.4. a Hlohová, 10.4.). Střední výskyt pozorován v okrese Cheb (Velká Šitboř, 9.4.) a Domažlice (Radonice u Milavčí, 9.4.). Slabý výskyt hlášen

z okresů Domažlice (Únějovice, 10.4.), Plzeň – jih (Chocenická Lhota, 12.4.) a Klatovy (Klatovy, 4.4.).

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Domažlice (Zahořany u Domažlic, 9.4. a Chocomyšl, 10.4.) a Plzeň – jih (Hořehledy, 12.4. a Žákava, 12.4.), střední výskyt v okrese Cheb (Dolní Pelhřimov, 11.4.), Domažlice (Stanětice, 9.4. a Radonice u Milavčí, 9.4.) a Plzeň – jih (Chlum u Blovic, 12.4.), slabý výskyt v okrese Klatovy (Kvaslice, 4.4., Habartice u Obytců, 5.4. a Slavošovice u Klatov, 4.4.) a Cheb (Nový Drahov, 10.4.).

Způsob pozorování hraboše polního viz pšenice ozimá.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová